

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre . . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . . 3 „ — „
Negyed évre . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára . . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SOMLYÓN:

Móricz Gyula szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetések, nyílttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyílttér“ rovatban
közleendő cikkek soronkin
10 kr. díjért közöltetnek.

A mi román testvéreink.

Kézdí-Vásárhely, május 20.

Az Isten megáldott minket jó testvérekkel; az ország déli részében a ráczok, északon a tótok, az erdélyi részeken a szászok és románok. E testvérmendzsek mindenike úgy szeret minket, hogy egy kalán vízben szivesen megfojtana. Ők az ország valódi urai, mi csak bitórlók vagyunk; mi megfosztottuk őket jogaiktól s zsarnoki önkényuralkodunk felettük — hangzik minduntalan a kedves testvérek ajkairól a panasza. Jogtiprásról, hallatlan önkényről s az elnyomott testvéreink jajairól zengnek hírlapjaik s a magyar kormány túri mindezt és nemcsak túri, hanem folytonosan dédelgeti őket, hogy inkább simuljanak hozzánk s hogy lásák be, hogy a magyar nép igazi testvér akar lenni. Azonban ők úgy tettek, mint az elkényeztetett gyermek, ki annál többet követel, minél többet adnak neki.

Hogy mit várhatunk a románok testvéri érzületétől, eléggé bebizonyították a kolozsvári események, melyeknek részleteit lapunk más részében vesszük olvasóink.

Az erdélyi részek szívében Kolozsvárt ünnepet ülnék egy oly nap emlékének, melyen a románok a közös haza ellen áruást követtek el. Ez már több volt, mint a mennyit a magyar nemzet eltűrhetett; a magyar ifjuság nem tudta eltűrni a magyar alkotmánynak szánt arculesapást, megállítá a felemelt kart;

azonban ekkor sem élt a hatalmasabb jogával, a visszatöréssel, hanem igazi testvéri szeretettel járt el a tévelygőkkel szemben. Az egyetemi ifjuság higgadtan, komolyan és loyálisan vetett gátat a román alkotmányellenes üzemeknek, a tüntetésre tüntetéssel válaszolt, a nélkül azonban, hogy egy perczig átlépte volna a jog határait. A kolozsvári ifjuság eljárása a magyar közvélemény helyeslésével találkozott.

De miért is a románok örökös jajveszékése, miért azon ádáz düh, melyel minden ellen viseltetnek, a mi magyar!? Ugyanazon országban, ugyanazon kormány alatt az alkotmányos szabadság ugyanazon jogait élvezzük; a magyar igazságszolgáltatás nem ismer nemzetiséget, pártatlanul sújt vagy felemel; törvényeink egyformán kötelezik minden nemzetiségű polgárát a hazának, s mégis mi elraboltuk jogaikat, mi elnyomjuk őket!! És minő joguk lehetnek román testvéreinknek azokon kívül, melyeket eddig a magyarokkal közösen és egyformán élveztek? Azon kódós dákö-román ábrándot, hogy ezen ország valamikor az övék volt, régen eloszlathatta volna a népek történelméből vett azon tanulság, hogy az ország azé, a ki azt meghódítani és megtartani tudja, s hogy a legyőzötteknek, ha élni akar, be kell olvadnia s hogy végül egy nép, ha van benne életképesség, alkotmányos szabadság mellett, bármily uralom mellett is boldog lehet.

Ha a román nép, a haza legáldot-

tabb részén, tünysága miatt nem tud a jóllétre jutni, annak a magyar nemzet az oka; ha szegénysége s gyámoltalansága miatt minduntalan a magyar földesurak segélyére, támogatására szorul, ez már szolgaság, rabiga, melyet a magyar nemzet vetett reá; ha a román ifju inkább szeret otthon a napon heverni s így tudatlan marad, akkor ismét hangzik a panasz, hogy a magyar kormány megvonja a műveltséget a románoktól; ha egy-egy román iskolában valamely igazgató, fajgyűlöletet szító tanárnak körmeire koppant a magyar kormány, akkor már megindul a jajveszékés, hogy a magyar nemzet még iskoláitól is megakarna fosztani s így tovább; a mi kedves testvéreink sohasem fogynak ki a panaszból s mindig és minden nyomorúságaiknak mi voltunk okai.

Pedig milyen méltatlanok és igazságtalanok ezen vádak! A magyar kormány nem hogy elnyomta volna, de sőt mindig kedvezményben részesíti őket. A hol csak szakképzettséget látott, sietett azt azonnal alkalmazni. A művelt, kvalifikált román ifjak oly carriereket tettek, minőt egy magyar ifju sem, csupán csak azért, hogy lássák a románok, hogy Magyarországon az érdem és műveltség biztos emelkedésre számíthat s hogy a nemzetiség épen nem jön tekintetbe. Tekintsünk végig bármely hivatali pályán, bővön látunk románokat alkalmazva, kik mindig némi előnyben részesültek a magyarok felett s gyorsabban haladtak, mint mások s mégis

ezen urak nagy része — tisztelet a kivételeknek — titkon mégis táplálja a fajgyűlöletet s egész lélekkel csünga a nagy Dákó-Románia eszméjén, mert azt már nevelésével beleoltották, az már vérévé vált. A román köznép csendes, passzív természetű, jó indulatú; azonban, ha valamelyik kiemelkedik közülök, a műveltség bizonyos fokát eléri: ádáz ellensége lesz a magyarnak. Igen, mert az iskolákban megtanul mindent gyűlölni, a mi magyar. Az ifjusági egyesületek, önképző-körök képezik azon központot, hova a lelkes román ifjak összegyűlnek keseregni elnyomott nemzetük nyomorai felett s átkozni a zsarnok magyart s ábrándozni a felemelendő nagy Dákó-Románia felett. Ily szellemben nevelkedve fel, nem csoda, ha alaptalan fajgyűlölködésüket átvisszik az életbe is s csinálnak oly alkotmányellenes tüntetéseket, mint a kolozsvári volt.

Egy alkalommal tanuja voltam két román tanuló töprengéseinek. Egy vendéglőben nagyban poharaztak s minden pohár borral jobban erőt vett rajtuk a népük elnyomtatása feletti keserűség. Poharat emeltek a románok felszabadulásáért, minden románok egyesüléséért s míg az egyik szónokolt, addig a másik honfui keservétől eltelve, könyvezett és ez így ment sokáig; az egyik mindig beszélt, a másik meg mindig sirt. Minden szónoklat végén az volt a refrain, hogy: „testvér, mi csak dolgozzunk és az eredmény nem fog elmaradni.“ És csakugyan emberül is dolgoztak,

A „Székelyföld“ tárczája.

A testvérek.

— Elbeszélés. —

I.

— Oltsd el a virágot Idám! — szólt Béla a kertbe lépve s egy rózsaujalást nyújtva a virágot öntöző szép szőke leánynak.

Ida felrezzent, halvány arcát örömpír futá el s boldog mosolylyal szaladt az ifju felé, átveendő a virágot.

— Oltsd el és ápolod gondosan, — folytatta Béla — legyen ez szerelmünk jelképe; ha megél, úgy szerelmünk is élni fog örökké, semmi sem leond képes azt megtörni; de ha elhervad, akkor szívünkben is ki fog hűlni ez érzés s új, más iránti érzélem töltendi helyét.

— Oh Bélám! szólalt meg Ida — ne bizzuk ezt egy virágra; ha elhervadna, nem azon gondolat kizozna-e, hogy szerelmünknek is vége? Lásd, én el nem tudnám viselni hűtlenségedet; megszakadna a szívem, tudva azt, hogy te többé nem szeretsz — végzé be s az előbbi boldog mosoly eltűnt ajkairól.

— Néldy szomorú, szeretett jó Idám! — mondá az ifju, meghatottan csókolva

meg a leány szép tiszta homlokát — szeretni foglak, míg szívem dobog, hanem tedd kedvetem, ültessd el a virágot, nekem erős sejtelmem van, hogy meg fog élni; de ha mégis elhervadna, akkor sem leond okod szomorkodni, mert hiszen ez csak játék! . .

Ida teljesíté az ifju kívánságát, elültette a virágot, de szívét valami megnevezhetetlen fájó érzet járta át, valami balsejtelem, a jövőt illetve. Ezt azonban elrejtendő, mosolyogva ült kedvese mellé a kis padra, szőke fejét vállára hajtva.

Ha egy festő így együtt látta volna e két alakot bizonyára megörökítette volna, oly szép volt mindkettő. Béla olajbarna arcán annyi nemesség, szívjóóság, Ida halvány szőke arcán pedig szendesség tükröződött vissza. Az előbbinek koromsötét hajzata olyan kedves ellentétet képezett a szép leány aranyászke fürtjeivel. Csak szemek voltak hasonlóak. Ezek feketék, ragyogók és sokatmondók valának.

Sokáig ülték így elmerülve egymás nézésébe. Boldogok voltak, hisz a jövő olyan reménytelten mosolygott feléjük, csak Ida nem tudta teljesen leküzdeni azt a fájó sejtelmét, mely az előbb támadt, s bármennyire palástolta, az ifju mégis észrevette, hogy valami bántja.

— Idám, egyetlenem! mi bántja lelkedet? közöld velem! Hasztalan iparkodol elrejtetni, mégis látom, hogy te ma nem vagy olyan, mint máskor. Talán csak nem az a virág elültetése fáj neked? kérdé s közelebb voná magához kedvesét.

— Nevezz ki Béla, megérdelem, de mióta azon szavakat mondád: olyan rossz előérzetem támadt, úgy tetszik nekem, hogy soha sem leszünk egymáséi, hogy a sors elszakaszt egymástól.

— Oh te bohó! — mondá az ifju s forró csókot nyomott a szép gyermek ajkaira — hogy is vehetted komolyan szavaimat? hisz tudod, hogy mi elválhatatlanok vagyunk, hogy a mi lelkeink össze vannak forrva, mi akadályozhatná boldogságunkat? Atyám ugyan nem tud viszonyainkról, de bizonyos vagyok felőle, hogy örömmel adandja beleegyezését, mit közelebből ki is kérek, aztán megtartjuk a lakodalmat s te leszel az én kedves, drága, kis feleségem!

Még hosszasan beszélgettek a jövőt illetve, aztán elváltak azon reményben, hogy holnap újra viszont látják egymást.

II.

Erdősy Endre, a cs.-i főispán, reggelijét végezve, becsengeti szolgáját, kinek azon rendeletet adá, hogy fiát küldje hozzá.

A szolga távozta után néhány perczre megjelent Béla; arca meglepetést mutatott, mert nem igen volt rá eset, hogy atyja őt valamely komoly ügyben magához hivatva volna.

— Parancsolt atyám?

— Hivtalak fiam, foglalj helyet; komoly, felette komoly beszédem van veled, hallgass figyelemmel. Egy történetet fogok elbeszélni, melyet szükséges ismerned.

Béla bámulva ült le, atyja így kezdé:

— Sok évvel előbb egy ifju s egy szép leány nagyon szerették egymást. Az ifju büszke, előkelő származású, a leány ellenben egyszerű, szegény szülők gyermeke volt. Az ifju nőül akarta venni kedvesét, de szülői elleneztek, kitagadással s átkokkal fenyegetvén egyetlen gyermeküket, hasztalan volt minden kérés, könyörgése; ezek rendíthetetlenek maradtak . . .

— Ugy-e atyám! — szakítá félbe Béla — ön nem tudna ily köszívü lenni? nem átkozna ki, ha elakarnám venni, a kit szeretnék? . . .

Az atya arczán e szavakra egy fájdalmas rángás vonaglott át, aztán folytató:

— Ne szakíts félbe gyermekem. Tehát mint mondám, minden könyörgés hasztalan volt, a szülők hallar: sem akartak e házasságról.

egyik pohár a másikat érte és az eredmény nem is maradt el; — mindketten az asztal alá kerültek.

Ezen komikus jelenet hű képét nyújtja a román agitátorok működésének is. Nagy frázisok és semmi eredmény! 0.

Tüntetések Kolozsvárt.

A kolozsvári egyetemi ifjúság folyó hó 14-én százakra menő számmal gyűlt össze az úgynevezett Bánffy-kertben. Az összegyűlték Varró László joghallgatót elnöknek megválasztván, Bónis Sámuel kezdett beszélni, előadván az összejövetel célját. Rámutatott a román ultrák nemzetellenes működésére, megemlékezett a román lapok írgatásairól, s felhívta pályatársait, hogy mintán a lapok ellen valamit tenni illeték-telenek, tegyenek valamit azok ellen, kik a lapokkal szolidaritást vallanak s a kikre befolyásuk lehet.

A felháborodás szünetlen nyilatkozataival kísért beszéd után Matolay Károly joghallgató mondá el azt a „mindenki által tudott nyílt titkot”, hogy a román lapok — Gazeta Transilvaniei, Tribuna, Observatoriu és Luminatoriu — tendenciájának egyik uszályhordozója a kolozsvári román egyetemi hallgatók „Julia” nevű irodalmi egyesülete. Ez az egyesület bántó szerepet visz s azért felhívja az egybegyűlteket, hogy azon egyesület feloszlatására tegyenek lépéseket.

Ezután Szentkirályi Kálmán szólalt fel s konkrét javaslatokat tett. Figyelmeztette társait a jelenet ünnepies voltára s előre kijelenté, hogy a magyar nemzet fiaihoz méltó határozatot kell hozniok. Azt mondja, hogy a „Julia” nemzetellenes cselekedet követ, mert már megalakuláskor csupán román nyelven merté alapszabályait megerősítés végett a miniszterhez felterjeszteni. Tagjai közül kizár minden nem tizenhárom próbás oláhok s magyar egyetemi hallgatót semmi áron nem fogad magához ugyanakkor, midőn a tagok közt olyanok is vannak, kik nem is egyetemi hallgatók. Ez egyet tagjai kivonják magukat az egyetemi körből s ez egyetel szelleme az oka annak is, hogy Szilasi Gergely, a román nyelv tanára, román nyelven oktatja tanítványait. Indítványozza, hogy tegyen lépéseket az ifjúság, miszerint az egyetemi hallgatóságnak kivétel nélkül joga legyen a „Julia”-ba való beiratkozásra s ajánlja, hogy a nem románok közül is minél számosabban járjanak Szilasiu óráira.

Végül Varró László elnök összefoglalván az indítványokat, a következő határozatot enuneciálta:

1. Az egyetemi ifjúság a román ifjúsággal szemben, magyar faj-és állam-ellenes

tüntetései miatt, megbotránkozását és rossz-szalását fejezi ki.

2. Kívánja a „Julia”-körnek adminisztratív uton szoros ellenőrzését. A „Julia”-körnek az egyetemi tanács által való beszüntetését addig is, míg a kormány fennállhatósága vagy feloszlata iránt intézkedni fog.

3. Kérem küldessék a kormányhoz, hogy Szilasi Gergely m. kir. egyetemi tanár, ki állásáról megfedekezve, előadásait román nyelven, magyarellenes szellemben tartja, előadásain politikával foglalkozik és szítja a fajgyűlöletet, állásától elmozdittassék. Addig az ifjúság előadásit ellenőrzés végett tömegesen látogassa.

4. A hibásoknak talált oláh ifjak a fennálló ifjúsági egyesületekből mind kizá-rassanak. Ez később mellőztetvén, határozatilag kimondatott, hogy beléphetési joguk továbbra is fenntartatik, mert a magyar ifjúság békét, közelséget s nem nemzetiségi elkülönzést, gyűlöletet akar. A Gazeta-hoz intézett üdvözlő távirat aláíróival azonban az egyetemi ifjúság minden közlekedést megszüntet.

A szükséges feliratok szerkesztésére és a határozatok végrehajtására egy kilencz-tagu bizottság küldetett ki.

Ezután az ifjúság impozáns menetben vonult a Monostor-utczán végig a főterre, menetközben megjelenevén a történetesen arra járó egyetemi tanárokat. A tüntetés azonban ezzel még nem ért véget. Coroján, Isacu ügyvédek és a „Julia” egyesület ablakai és később dr. Szilasi Gergely lakása előtt zajos tüntetések voltak. Utközben pedig Abt Antal rektor szállása előtt zajosan éljenek. A rendőrség mindenütt közbe-lépett, de az egyetemi ifjúság oly roppant számmal jelent meg mindenütt, hogy semmit megakadályozni nem lehetett. Később az ifjúságnak tudtára jutott, hogy a románok a Biasini-fogadóban vannak s május 15-ke előestéjét ünneplik. Az ifjúság oda vonult s a benn levők nem megvetendő bá-torsággal román nemzeti dalt énekeltek. Az ifjúság betódult a terembe. Elénekelte lelkesedéssel a „Szózat”-ot és huzatta a Rákóczi-indulót. Eközben a románok közül némelyek megkísérelték a szót. Coroján ügy-védet majd egy negyed óráig türelmesen hallgatta az ifjúság, de később zajjal és énekekkel elnyomta beszédét. A rendőrség felszólította az ifjakat, hogy távozzanak, mire ők kijelentették, hogy készségesen el-mennek, ha a románok is távoznak. Végül 12 óra felé a románok felállottak, a magyar ifjak pedig sorfalat képeztek, a zenekar rá-gyújtott a Rákóczi-indulóra s a románok a sorfal között békességben haza indultak. Ugyanezt tette az ifjúság. Tüntetni akart a „Julia” egyesület ablakai alatt is, de megtudva, hogy a házban nehéz beteg van, a legnagyobb esendben vonult tovább.

15-én este a „Julia” egyetel a Stadler-kert nagytermében májálisat tartott, hol az egyetemi magyar ifjúság is megjelent s az időközöket, míg a zene szünetelt, arra használta fel, hogy hazafias magyar dalokat

énekelt. A táncmulatságon jelenvolt Nicola közös hadseregbeli hadnagy a rendőrség ki-kerülésével a katonaságot akart küldeni, de ebben Ábrahám rendőr-alkapitány tapin-tatos fellépése megakadályozta s így senki-nek semmi bántódása nem lett.

16-án délben az egyetemi ifjúság a Gazeta című román hírlapot az Orbán-kávéházban megégette a miatt, mert egy táviratot közölt, melyben a románok vagyon- és életbiztonsága veszélyeztetett-nek állítatik.

17-én délben pedig az ifjúság több mint 2000 ember kíséretében a Gazeta és Tribuna című román lapok Kolozsvárt található példányait botokra fűzve, halotti indulók mellett kivonult a Felekhegy aljára, hol azokat hazafiatlan irányu cizikeik miatt elégették. Innen a tömeg a Rákóczi- és Klapka-indulók és a Marseillaise hangjai mellett bevonult az egyetem-terre, honnan szép csendesen elszólt. A menetben Ko-lozsvár legintelligensebb elemei is részt vettek.

Választási intézkedés.

Nyilatkozat.

A csikmegyei szabadelvűpárt központi végrehajtó választmányának tudomására ju-tott, hogy Sánta Lajos ur — jelenleg a csikszerepai választókerület orsz. képviselője — daczára annak, hogy pártunk az ő jelöltségét ez idő szerint kivehetők nem tartván, őt egyik választókerületben sem jelölte, mégis lépéseket teszen jelöltségének jövőre leendő fentartása iránt. Ez okból szükségesnek tartjuk pártunk minden tag-jának figyelmébe ajánlani, hogy Sánta Lajos urral az ő jövőre leendő jelöltese iránt minden további összeköttetést megszünte-tetünk.

Kelt a csikmegyei szabadelvűpárt köz-ponti választmányának 1884. május 15 én tartott üléséből. Madár Imre s. k., a szabad-elvűpárt elnöke. T. Nagy Imre s. k. jegyző.

Részünkről feltesszük, hogy Sánta La-jos ur nem egyéni, hanem országos szem-pontból szabadelvűpárti. Épen azért remél-jük és elvárjuk, — ha már a párt ezuttal kénytelen volt személytől eltekinteni, — nemcsak hogy visszavonuljon, hanem épen az általa is vallott pártszempontból mindent elkövessen arra nézve, hogy nyomdokaiba lépendő utódja minél fényesebb diadalt arasson. Ugy hiszem, nem is csalódunk!

Szerk.

T a n ü g y.

Az érettségi vizsgálat.

(Vége.)

Azon tanulók, kik a reáliskolai érett-ségi vizsgálatot sikerrel letették s a tör-

Aztán el akart rohanni, hogy szándé-kát végrehajtsa, de az ifju nő — kinek Is-ten visszaadá bátorságát, holott a borzasztó hír hallatára nem csoda, ha elájul — utána szaladt, gyöngéden megfogta karját, elsi-mitá kuszált fürteit s szomorú, de angyal-szelid hangon így szólott:

— Mondjon le sötét tervéről, gyerme-kem! Lásza, én is boldogtalan vagyok, mert férjem engemet is megcsalt, azt hittem, hogy birom szívét s ime, ő csak érdekből vett önül. Kegyednek becsületét, nekem egész jövőmet, boldogságomat tette tönkre; de megnyugsom sorsomban. Bocsássunk meg neki, nem egészen vétke ő, inkább a kényszerítő körülmények okai mindennek. A kegyed becsülete nem szenvedend csor-bát a világ előtt, igérem! Elviszem utazni messze, messze, aztán sok időre hazajövünk, gyermeke a világ előtt enyém leend, majd idő folytán behegged a seb és kegyed még boldog lehet ... kiházásáról gondosko-dom ... Mi engem illet, — majd megju-talmaz az öntudat! ...

(Folytatása következik.)

Kriszta K.

vény 28. §-a értelmében — valamely nyilvános főgymnasiumnál a latin, illetőleg a latin és görög nyelvből is tesznek pótvizsgálatot, az érettségi vizsgálatot tevő gymnasiumi tanulóktól külön vizsgálandók és ezen vizsgálatról külön bizonyítványt kapnak, mely-be rendes érettségi bizonyítványuk érdem-sorozata át nem vehető. Az eljárás egyé-b-iránt ugy a szóbeli, mint az írásbeli vizsgá-latra nézve ugyanaz, mint a rendes érett-ségi vizsgálatnál.

33. §. Ha az érettségi vizsgálat el-járásával a vizsgáló bizottság elnöke ala-pos oknál fogva egyet nem érthet, az el-len a jegyzőkönyvben óvást tesz, az illető tanulóknak érettségi bizonyítványát nem írja alá, az esetről pedig döntő elhatározás vé-gett azonnal jelentést tesz a vallás- és köz-oktatásügyi miniszternek, illetőleg a fele-kezeti főhatóságnak.

34. §. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése és közvetlen ve-zetése alatt álló középiskolákon az érettségi vizsgálatokért a bélyegilletéken felül, min-den tanuló 6 frtot tartozik fizetni, magán-tanuló a kétszeresét. E vizsgálati díj az egész vizsgálat ismételésekor újra fizetendő. Javító vizsgálatért a díjnak fele fizetendő. Reáliskolai érettségi vizsgálatot tett tanulók a latin, vagy latin és görög nyelvből teendő pótvizsgálatért tantárgyanként 3 frtot fizetnek.

A vizsgálati díjak mindig előre fize-tendők.

A vizsgálati díjakból az igazgató és a vizsgáló tanárok egyenként egyenlő juta-lékban részesülnek. Ha az igazgató, mint vizsgáló is részt vett a vizsgálatokban, két rész illeti.

A felekezetek által fentartott intéze-tekben, az érettségi vizsgálati díjak iránt, az illetékes felekezeti hatóság intézkedik.

35. §. Az érettségi vizsgálat ö-szes ügyiratait az intézeti igazgatóság a vizs-gálat befejezésétől számítva, 10 nap alatt a vizsgáló bizottság elnökéhez felküldi, ki azokat minden év július havában — a javi-tó vizsgálatokért december hónap — a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak, illetőleg a felekezeti főhatóságnak bemu-tatja.

Az érettségi vizsgálati írásbeli dol-gozatok az intézet irattárában három évig megőrzendők.

Levelezés.

Háromszékmegye.

Kovácsna, 1884. május hó.

(Májális. Szervezkedés a furdőidényre.)

A kovásznai közs. elemi népiskolai tanítói kar május hó 13-án a fiunövendé-kekkel a már szokásban volt májális meg-tartotta.

A növendékek a Mengel [Pál vezér-tanító iskolahelyiségében már reggeli 7 óra-kor csoportosulván és élken lobogókkal sort alkotván, a zenekar indulója mellett a kitűzött „Zsigmondok kertje” nevű regé-nyes és kirándulási helyiségül igen alkal-mas erdőterület felé vették utjokat. A piac-területén a „Pokolsár” nevű furdőnél meg-állapodva, elénekeltek a növendékek a „Tornászdal” című indulót duettben s folytatták utjokat a lélekemelő „Rákóczi-induló” hangja mellett a már említett hely felé.

Alig negyedórányi idő alatt a kellemes séta be lön fejezve; a napi miheztartásnak kiadása és a lobogóknak magaslatokon el-helyezése után megkezdődött a reggelizés. Mondani is fölösleges, hogy minden szá-j minő étvágygyal és mohón fogadta az ételneműeket.

A reggeli után a növendékek serege elénekelte a „Kis tornászok indulója” ci-mű dalt (Sándor D. után), mit a zenekar „Magyar csárdás”-a követett; hogy az ifju nemzedék kedélye mennyire át volt hatva örömmel és hogy mennyire repesett szí-vők az érzékeket megragadó magyar dal hallatára, azt észlelni felséges volt. A dél-előtt többi részét a tanítói kar olyan ma-gyarazgatással töltötte el, mit a szemléltetés

közvetlensége miatt az iskola falai közt helyesen nem eszközölhetett.

A délután kezdő óráiban a májális színhelyén csoportonként kezdtek megjelenni a szülők és érdekelt felek; már 2 és 3 óra közt csinos publikum volt összegyűlve.

Képviselve volt ott Kovászna intelligenciája. Sümegh Ignác főerdész és Lévy József erdész-gyakornok urak megjelenvén, Csia György iskolaszéki elnök urral és a tanítói karral tudatták, mikép egy néhány tárgyat hoztak jutalmul azon növendékek számára, kik a versenyfutásban kitüntetik magukat, illetve kik legelőbb érik el a kitűzött célpontot. A föltételeket megállapító bizottság megalakulván és a fut-távolságot kimérvén, kezdetét vette a verseny-futás.

A tanítói kar által a Csia György, Bogdán Ferencz, Melik Bogdán és Sümegh Ignác urak személyében megválasztott bíráló bizottság és az érdeklődő publikum nagy részvét mellett kísérték figyelemmel a versenyfutást. A végén 5 növendék — köztük egy román nemzetiségű — nyerte el a jutalmat.

E kirándulás egyik epizódját képezte a czellövés, melyben különösen kitűntette magát Deák Benedek ur, ki négy lövés közül 3-szor talált célpontot.

Ugy értesültem, hogy közelebből a kovásznai fürdő-birtokosság gyűlést fog tartani. A gyűlés feladata leend határozatilag kimondani, miszerint minden fürdőtulajdonos úgy hozza rendbe fürdőhelyiségét és vendégszobáit, hogy azok a lehetőségig a vendégek igényeinek megfelelőjenek. A gróf Mikes Benedekné ő nagysága fürdőhelyiségének új árendátora, Bács Károly, a küszöbön álló fürdőidényre megjelenő vendégek számára minden szobát csinosan beburkolozott és szükséges kellékekkel ellátott, ugyannyira, hogy ott a vendégek igényei teljesen kielégítve lehetnek, annál is inkább, mivel illető árendátor nemcsak kényelmes berendezési szállásról gondoskodott, hanem egyszersmind aképp rendezte be konyháját, hogy ott izletesen és olcsón lehet étkezni is. Közelebből többen fölkerestük és megnéztük a Bács Károly ur által Vajnafalván jól berendezett fürdő- és lakszobákat; ugyanakkor alkalmunk volt konyháját is megismerni, miért a fennebbi leírás biztos alapravan fektetve.

lyencz.

Kovácsna, 1884. május 19.

E hó 18-án Kovásznán megalakult az orbai választó-kerület részéről a szabad-elvű-párt.

Hollaki Attila szolgabíró megnyitván a gyűlést, röviden elmondotta, hogy miért volt szükség az összejövetelre s a végén felhívja a 100-nál több tagból álló gyűlést szervezkedésre, minek folytán pártelnökké Földes Bálint birtokos, jegyzővé Fekete Károly körjegyző lettek megválasztva, kik helyüket el is foglalták.

Földes Bálint a kormány és országos pártja tevékenységét, jóra törekvését sikerült beszédében előadta s indítványára rögtön megalakított a végrehajtó bizottság az alábbi személyekből:

Kovácsnáról Kőkői Árpád, ifj. Becsek Imre és Deák Domokos, a ki jöllehet személyesen nem volt jelen, de teljes remény van hová, hogy enged a választásnak. Deák Albert jegyző is jelöltetett, de hivatalos teendői miatt kihuzatni kérte nevét.

Páva községből megválasztattak: Réthi Mihály, Bartha István; Hiliből: Osvát Ferencz, Vajda István; Haralyból: Fejér Mihály; Gelenczéről: Csoma Károly, Nagy György; Szöröcséből: Péter Károly stb.

Az értekezleten jelen nem volt tagok is teljes megbízás folytán lettek megválasztva.

Most már két politikai párt áll szemben egymással; majd a választás lesz a mérleg, mely a két párt sulya fölött dönteni fog.

Az értekezlet a képviselőjelölést e hó 25-re halasztotta el, midőn Thury Gergely jelenlegi képviselő beszámoland.

Orbai.

Válasz Korrespondens urnak.

Hétfalu, 1884. május 14.

Elmondottam már vagy három vidéki lapban, hogy a hosszufalusi állami felső népiskola ág. ev. növendékeinek vallásbeli oktatása körül az intézet előjárósága a törvények értelmében megtette kötelességét s az annyira elcsépejt hallatlan mulasztás csak üres beszéd a lerántani szándékolt állami közegek fülében. A gondnokság ezután sem fog többet tenni a kérdéses ügyben, mint hogy megküldi minden iskolai év elején a névsort az érdekelt hitfelekezetek lelkészeinek s a törvényre hivatkozva, a hitoktatás elintézésére felhívja. Ha erre valamelyik felekezet lelkésze nem intézkedik, a gondnokság jelentést tesz a tanfelügyelőnek; a többi nem a gondnokság dolga. Hasztalan emlegeti K. ur azt az 554 vallástani órát, mely ellenünk hangosan kiáltozik; sajnáljuk, de rajtunk nem mult. Nem tehetünk s ma sem tehetünk róla.

De nem is az a szent buzgóság vitte oly hosszú czikk írására K. urat, mert a ki nemes ügyért hevülni tud, az oly nemtelen személyeskedéssel, szennyes rágalmazással nem szokta berondítani saját művét, miként azt Korresp. ur ezen becses lapok f. évi 33-ik s következő számaiban tévé.

Tisztelettel kérem tehát a tekintetes szerkesztőséget, miszerint méltóztassék becses lapjában az alábbi provokált soroknak helyet adni.

Először is felelek Korresp. urnak azon kérdésére, hogy minő lelkiismerettel írom alá s pecsételtem meg az ág. ev. gyermekek isk. bizonyítványait, midőn azok a hit- és erkölcs-tanból nincsenek klasszifikálva? Erre csak annyit felelek, hogy mindaddig, míg a bizonyítvány megfelelő rovatában ott állanak a szavak: saját lelki kézsze bizonyítása szerint, nyugodt lelkiismerettel írom alá. Eme kérdést jogosan akkor tehetné, ha a két közelebbi évről vagy egy olyan bizonyítványt is aláírnék, melyben az ág. valásból is kalkulus van adva.

Tiltakoznom kell továbbá azon ráfogás ellen, mintha én a pürekereci ág. ev. tisztelet presbyteriumot valahol valamiben gyanúsítottam volna. Én csak az ön által emlegetett interpellálóra vonatkozva mondtam, hogy ennek a gondnokságnak eszébe se jutott soha vele szemben mentegőzni. A mi pedig a pürekereci alapítványt illeti, erre nézve tessék elolvasni az ottani t. presbyterium 1880. évi 55. sz. átiratának másolatát. Annak mellékletéből ki lehet ugyan olvasni a presb. azon elismerésre méltó mozgalmát, hogy humánus célokra gyűjtést rendezett s czélja ezen felső népiskolánál is ösztöndíjra alapítványt tenni, melyre nézve azonban minden rendelkezési jogot már anticipando kiköt magának; de talán nem ezen mozgalom népesít be iskolánkat, mint K. ur mondja. Hisz az ígérettel — bármily szép legyen is az — nem lehet testiképen táplálkozni. Nem köszönhetem tehát én az iskola benépesítését másnak senkinek, mint a nagymélt. vall. és közokt. m. kir. miniszterium azon kegyességének, melylyel évenként 30 tanuló fűtött lakással és fött ebéddel ellát s teljes tandijmentességben részesít, mely minden évben 1500 frt. Ebből hétfalusi gyermekek kapnak 617 frt 50 krt egy évre és lakást; külön a pürekereciek 237 frt 50 krt. Ehhez senki sem járul egy fillérrel is. Ezenkívül Tatarang élelmez alapítványából egy gyermeket három hónapig, a Négyfalu alapítványából is élelmeztetik két gyermek egész tanéven. Ezen számokból láthatja az érdemes olvasó, hogy a K. ur részéről oly kevés figyelemben részesül állami segély nélkül s csupán az általa olyan kérdőleg emlegetett alapítványokból hány gyermeket lehetne és hány napig élelmezni ezen iskolában. Én a jó szándékot is nagyra becsülöm, de ne vegye rossz néven mégis tölem K. ur, ha az 1500 frt készpénznek nagyobbát köszönök, mint 80 frt ígéretnek.

(Vége köv.)

K. ajtai Veres Sándor, igazg. tanító.

Apróságok.

— Ugron Ákos, Kézdi-Vásárhely város országgyűlési képviselője, folyó hó 25-én fogja beszámoló beszédét megtartani. Az érkező képviselő ünnepes fogadtatására az itteni függetlenségi párt előkészületeket tett. — A mint értesültünk, ugyanezen napon fogja Lyka Döme, Bereczk város egyik jelöltje, programbeszédét elmondani. Hír szerint Lyka, gr. Apponyi Albert társaságában fog Bereczkbe menni.

— Érdekes hír gazdáink figyelmébe. A földmívelés-, ipar- és keresk. miniszterium országos tejjgazdasági felügyelője, Egán Ede, a napokban Háromszék megye területére érkezik a megye területén létesítendő tejcsarnok- és illetőleg tejgazdasághoz tanulmányokat szerezni. Ha tekintetbe vesszük, mikép Egán ur a miniszterium megbízásából utazik s hogy nem régiben tért haza Svájcából tanulmányi útjáról, hogy tehát bő alkalma és módja leend vidékünk mezőgazdasági viszonyaival megismerkedni: nem ajánlhatjuk eléggé nevezett felügyelő urat főleg jobb módu birtokosaink figyelmébe és előékeny fogadtatásába. Egy központi tejcsarnoknak s ezzel kapcsolatos tejgazdaságnak Háromszék megyében való létesítésével, mondanunk sem kell, minő nagy közgazdasági haszon háramlik megyénk. A főváros, Budapest, óriási tejszükséglete, főleg pedig azon nagymérvű visszaélés, mely amott a fogyasztó közönség nagy kárára a tejjel tüzetik, már pár évvel ezelőtt a tej és ezzel rokon élelmi czikkek Pestre való szállításának kérdésével foglalkozásra készítette a miniszteriumot. Most már ily czélból utazik nálunk az országos tejjgazdasági felügyelő ur, ki céljává tette ezen kérdésnek itt nálunk tanulmányozását. Ezen útjában, a mint egész biztos forrásból értesülünk, Hintz Lajos, a földvári gazdasági iskola igazgatója, valamint Novák Bogdán ur, kinek legfőbb érdeme, hogy az országos tejjgazdasági felügyelő ur figyelmét vidékünk felhívta s ki először közölte tervezetét a kiküldött Egán Ede urral, kísérendik. Utazásuk első sorban K. Vásárhely és vidéke felé irányul.

— Képviselőjelölések Csik-Szeredában. A szabadelvűpárt központi választmányának 1884. május 15-én tartott ülésében elhatározottat, hogy a karczfalvi kerületben f. hó 25-én, a szt.-mártoniban 27-én, a csikszeredaiban 28-án, mindenütt d. e. 10 órakor kezdődőleg fog a jelöltet megválasztani, mely alkalommal a jelöltek programbeszédét is mondanak. A gyergyói választókerület központi választmánya felhívott, hogy a gyűlés megtartásának idejét tűzze ki s erről az elnökséget azonnal értesítse.

— A brassó-tölgyesi hadászati uton 3 hid helyreállítását engedélyezte a m. kir. közmunka és közl. miniszter. Ezek helyreállítására 3556 frt 1 krt engedélyezett, mely munkának foganatosítása tárgyában f. hó 30-án d. e. 11 órakor fog a versenytárgyalás a csikmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében megtartatni.

— A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet folyó hó 25-én délután 3 órakor fogja a tanácsház nagytermében özv. Cserey Jánosné urhölgy elnöklete alatt rendes évi közgyűlést megtartani.

— Kelemen Ambrus, a kantai minorita-rend érdemes házfőnöke, folyó hó 19-én élete 64., szerzetbe-lépte 34., áldozársága 36. s helyi lelkipásztorokodásának 16-ik évében folyó hó 19-én meghalt. Béke poraira!

— Diferitiszben halt el egy gyermek a napokban Csik-Csomortánban. Ezen alig 30 háziból álló község 2 év folyama alatt annyira ki volt téve a ragálynak, hogy azóta az iskola folyton zárva van, a gyermekek pedig úgy megfoggyatkoztak, hogy csak ritkaságképen lehet egyet látni. Pedig a korlátozás és megakadályozásra nézve egy buzgó körorvos ur, mint az előjáróság által minden elkövetett. Kíváncsok lenné, hogy az indító ok mélyebben tanulmányoztassék.

— Tanulságos májális. E hó 18-án a csiksomlyói intelligentia nagy része minden előleges megbeszélés nélkül a nagyon

közel fekvő bükkösbe vonult és kedélyesen élvezte a kellemes időt. Egy nagyobb társaság este Miklósi József kir. törvénybíró vendégszerető házához tért be, hol Hám Ignác megyei főmérnök a „mérnök-egylet“ által rendezett olasz-, görög- és törökországi kéjutazásról tartott igen kedves és kimerítő előadást, miközben szellemes és humoros észrevételei által a hallgatókat egészen felvillanyozta. Az előadás 2 óránál tovább tartott, mert a nevezetesebb műépítészeti és festészeti emlékeket igen sikerült fényképekben be is mutatta. Éjfél 12 órakor Florencz nevezetességeinek kedves benyomása mellett oszlott szét a társaság, szíves bucsut véve a kedves és vendégszerető háziaktól és a szellemes előadó mérnökötől, ki megígérte, hogy közelebbi alkalommal tovább fog utaztatni. Izgatottan várjuk a folytatást, mert reméljük, hogy jegyzetei alapján a lapok t. olvasóit is részesíthetjük azon élvezet egy részében legalább, mint mi teljes mértékben élveztünk.

— Egy eltűnt ember megtalálása. Finta Fülöp bereczki erdőpásztor még mult év december 5-én kimenvén az erdőre, úgy eltűnt, hogy azóta nyomára sem lehetett akadni. A mult vasárnap a romániai határszélén egy hullára akadtak, melyben az eltűnt erdőpásztort ismerték fel. Még az nap megindított a hivatalos vizsgálat. Az orvosok rendes halált konstataáltak, miután a csaknem egészen feloszlott hullán a kül-erőszak semmi nyomát nem lehetett felfedezni. Valószínű, hogy a könnyen öltözött ember a sűrű erdőben eltévedvén, megfagyott.

— Tolvaj bolond. Pethő Róza magy. hermanyi, igen jó családból való nő, mint bolond, bucsuról bucsura jár és roppant ájtatos és szent magaviseletet tanusít, mikor látják; de nem úgy, mikor nem látják. E hó 17-én a csikcsicsói templomból több rendbeli egyházi öltönyt és ruhadarabokat lopott el. Ugyanezt tette Csik-Somlyón a „barátok“ templomában és Csobotfalván, a Szt. Péter templomában. Az ellopott tárgyakat pedig eladja, és a legényekre költi, mert a szerelem áldozata ő maga is. Kíváncsok, hogy e veszélyes bolondot figyelemmel kísérik; sőt legcélszerűbb lenne egyenesen haza toloncoztatni.

— Dobránszky ügye az egyetemen. A testvéregetem ifjusága körében — mint a Hircsarnok írja — erős mozgalom indult meg Dobránszky Péter érdekében. Az olvasókról több bizottsági tagja a műegyetemi segítő egyesület intézőivel egyetemben egy értekezleten elhatározta, hogy legközelebb nagy gyűlést hívnak egybe, hogy annak határozataként egy feliratban tudassák Dobránszkyval, hogy ők előadásával, annak irányával és szellemével s tanári pályáján tanusított hazafiságával teljesen megvannak elégedve s ellene semmi kifogásuk nincsen.

— Nyilvános számadás és köszönet. A gyergyószentmiklósi „Polgári olvasóköri“ által folyó évi május 11-én saját pénztára gyarapítására a „Nagykürcöz lokán“ rendezett májális bevétele volt: 150 részvényes részvénydíja, á 50 kr = 75 frt, felülfizetések 7 frt, összesen 82 frt, melyből levonva a 40 frt 36 kr-ra menő kiadásokat, marad tiszta jövedelem 41 frt 64 kr o. é. Felülfizettek az alkalommal: Csörgő Venczel ur 1 frt, Duha Ödön ur 50 kr, Dr. Fejér Dávid ur 1 frt, Ferenczy Károly plebános ur 50 kr, Kiss Antal ezredes ur 50 kr, Kopacz Lukács ur 50 kr, Lázár Gyula ur 50 kr, Lázár Menyhért ur 50 kr, Lázár Zakariás ur 50 kr, Nádas Gergely ur 50 kr, Romfeld János ur 50 kr, Zonda Vincze segédlelkész ur 50 kr. Összesen 7 frt o. é. Fogadják a szíves felülfizetők és résztvevők pártfogásukat e helyen is a kör forró köszönetét. Gyó.-Szentmiklóson, 1884. május 17-én. A „Polgári olvasóköri“ májalist rendező bizottsága nevében: Roth Mihály, r. b. elnök. Bogdán István, r. b. jegyző.

— Az új ipartörvény. A szentesítés végett már fölterjesztett új ipartörvényt, az iparos-osztályra való különös tekintettel, bő magyarázatokkal és utbaigazító jegyzetekkel látta el Gelléri Mór, az országos ipar-egyesület titkára; a mű sajátó alatt van és a legközelebbi héten, azonnal a szentesítés után, megjelenik. Különösen föl hívjuk ipartársulataink és iparosaink

24. 87. 77. 79. 84.

Hi vatalos árfoylamok **a budapeſti áru- és érték-tőzſdén.**

Május 20-án.

Magyar aranyjárdék 6%	122.40
Magyar aranyjárdék 4%	92.10
Magy. papírijárdék 5%	88.90

Szabó Albert.

Az építettő bizottság.

Panaszkönyv, erdőkihágásos ügyekhez.
PéNZ-napló, erdőkihágásos ügyekhez.
PéNZbüntetések nyilvántartása, erdőkihágásos ügyekhez.
PéNZkezelési jegyzék.
PéNZtári napló községek részére.
PéNZtári napló községi iskolák részére.
PéNZtári napló róm. kath. egyházmegyéknek, bel- és külv.
Postakönyv.
Pótadó-főkönyv.
Rovatok kimutatás a róm. kath. egyház adósairól kül- és belv.
Somnás makacságai ítélet.
„ kereset és felzet.
„ váltókereset.
Statistikai kimutatás, róm. kath. elemi iskolához vagyis: 3-as tábla.
Számla, utalvány és nyugta, szakértőknek, bűnügyben.
Szolgáltatási napló, a kir. csendőrség részére
Szakértői névmutató anyakönyve.
Tárgyalási jegyzőkönyv, közs. bír.
Tárgyalási jegyzőkönyv, békés esetekhez (Közs. bír.
Törzskönyv-lapja, kül- és belv.
Tűzvész-jelentés.
Tulajdonjog bekebelezése iránti kérés és felzet.
Utlevél-jegyzőkönyv. (L. J.)
Utlevél-utalvány, a legújabb belügymin. rendelet szerint.
Ügyviteli napló r. kath. lelkészi hivatalok részére
Váltó-kereset. (L. S.)
Váltó-óvás.
Vendég-könyv.
Változási kimutatás, a sorhad részére.
Változási kimutatás, a honvédség részére. (L. H.)
Zálogjog-bekebelezési, előjegyz. kérés és felzet. (L. J.)
Zálogjog törlése iránti kérés és felzet.
Záloglási, becslési és árverési jegyzőkönyv adóügyben, kül- és belv.
Záloglási és becslési jökönyv, adóügy.
Záloglási jegyzőkönyv, közs. bír.
Záloglás-jegyzőkönyvi napló.